

Program profilaktyczny „Debata”

Celem ogólnym programu jest wzmocnienie postaw pro-abstynenckich u nastolatków stojących przed progiem inicjacji alkoholowej.

Cele szczegółowe:

- wzrost wiedzy o możliwościach rozwoju bez używania substancji psychoaktywnych i zmiana błędnych przekonań normatywnych (pro-alkoholowych norm środowiskowych),
- klaryfikacja wartości w kierunku promocji zdrowego stylu życia,
- wzmocnienie tendencji do podejmowania abstynencji w sytuacji nacisków środowiskowych - osłabienie siły presji rówieśniczej i ze strony środowiska dorosłych – rodziców i nauczycieli.

Podstawy teoretyczne programu Debata opierają się na koncepcji substancji torujących drogę (Kandel, 1992), która opisuje następujące po sobie fazy używania substancji psychoaktywnych przez młodzież. Pierwszymi i najbardziej dostępnymi substancjami psychoaktywnymi, po które sięgają nastolatki są napoje alkoholowe (głównie piwo). Większość młodych osób poprzestaje na tym, jednak część z nich w sposób fazowy sięga po następne substancje. Stąd program jest nastawiony przede wszystkim na opóźnienie inicjacji alkoholowej wśród nastolatków, co ma ich chronić przed negatywnymi konsekwencjami picia alkoholu i rozwojem innych zachowań ryzykownych. Autorzy programu odwołują się też do teorii uzasadnionego działania (Ajzen, Fishbein, 1980). W myśl tej teorii czynnikiem ryzyka używania substancji psychoaktywnych jest przekonanie o znacznym ich rozpowszechnieniu i dużym stopniu społecznej akceptacji dla tego typu zachowania. Zgodnie z ww. założeniami teoretycznymi oraz teorią czynników ryzyka i chroniących (Hawkins, i wsp. 1992) w programie Debata wzmacniane są następujące czynniki chroniące: kontakt z dorosłym mentorem prezentującym poparcie dla postawy abstynencji, akceptacja dla szkoły jako środowiska promującego zdrowy styl życia, moralne aspekty trzeźwości. Ponadto modyfikowane są błędne przekonania normatywne na temat alkoholu.

W programie wykorzystane są następujące strategie profilaktyczne:

- kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych picia alkoholu przez dzieci i młodzież
- konfrontowania cenionych wartości z ryzykownymi zachowaniami
- przekazywanie wiedzy na temat konsekwencji zachowań
- „osobiste postanowienie” (bez finalizacji w toku zajęć).

Ponadto program nawiązuje do teorii reaktancji (teorii oporu psychologicznego), by uwzględnić w programie znaczenie prawa do podejmowania samodzielnych decyzji o abstynencji.

Bibliografia: <https://programyrekomendowane.pl/strony/artykuly/program-profilaktyczny-debata,28#cele-programu>